

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 26 ноември 2018 г.
(OR. en)

14719/18

COHAFA 107
DEVGEN 223
ALIM 14
ONU 101
FAO 51
COAFR 309
MAMA 194
MOG 77
COEST 230
COASI 265
COLAC 100
PROCIV 84
RELEX 1008

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	26 ноември 2018 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	12817/18
Относно:	Образованието при извънредни ситуации и продължителни кризи — Заключение на Съвета (26 ноември 2018 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно Образованието при извънредни ситуации и продължителни кризи, приети от Съвета на 3654-ото му заседание, проведено на 26 ноември 2018 г.

Образованието при извънредни ситуации и продължителни кризи

Заклучения на Съвета

1. Съветът е силно обезпокоен, че над 75 милиона деца, засегнати от извънредни ситуации и продължителни кризи, нямат достъп до качествено образование, а 7,8 милиона разселени младежи/подрастващи на възраст от 18 до 24 години са изложени понастоящем на риск от прекъсване на образованието, преждевременно напускане на образователната система и нискокачествено образование. Съветът е обезпокоен и от нарастващото насилие в образователната среда. Образованието е човешко право, което трябва да се отстоява във всеки контекст като основен инструмент за подпомагане на децата и младите хора да разгърнат пълния си потенциал, да укрепят своята устойчивост като индивиди, общност и държава, за постигане на устойчиво развитие и за гарантиране на мирни, приобщаващи и благоденстващи общества. Поради все по-голямата продължителност на кризите т.нар. „изгубени поколения“ рискуват да израснат, лишени от възможностите, средствата и уменията за изграждане на едно по-добро бъдеще.
2. ЕС е ангажиран да осигури достъп до приобщаващо учене през целия живот и безопасно, справедливо и качествено образование и обучение на всички равнища в извънредни и кризисни ситуации в съответствие с предходни заключения на Съвета^[1], Глобалната стратегия на ЕС, Европейския консенсус за развитие^[2] и Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие. Това е от първостепенно значение в контекста на стремежа никой да не бъде изоставен, както и за постигане на целите на Програмата до 2030 г. за образование. Съветът приветства Съобщението на Комисията относно образованието при извънредни ситуации и продължителни кризи^[3]. Наред с това Съветът приветства постигнатото от Комисията значително увеличение на хуманитарното финансиране за образование при извънредни ситуации и взема под внимание намерението ѝ през 2019 г. това финансиране да достигне 10% от хуманитарния бюджет на ЕС. Съветът подчертава, че възможностите за финансиране на сектора в условията на продължителна криза излизат извън обхвата на хуманитарния портфейл, който съгласно мандата, на който се подчинява, следва да е насочен към тези, които се намират в най-уязвимо положение. Това ще улесни прилагането на новия начин на работа, договорен на Световната среща на върха по хуманитарните въпроси, който обединява преимуществата на хуманитарния сектор и сектора на развитието, включително многогодишно финансиране и по-голяма предвидимост и последователност за образованието при извънредни ситуации и продължителни кризи. Това следва да допълва финансирането в сферата на развитието, което удовлетворява системните и дългосрочните потребности в образованието.

^[1] Заключения от 12 май 2016 г. относно Световната среща на върха по хуманитарните въпроси, заключения от 12 май 2016 г. относно подхода на ЕС към принудителното разселване и развитието, заключения от 19 май 2017 г. относно практическото осъществяване на връзката между хуманитарните действия и развитието и заключения от 12 ноември 2017 г. относно стратегическия подход за устойчивост във външната дейност на ЕС.

^[2] Глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз, юни 2016 г., и Европейски консенсус за развитие, ОВ С 210, 30.6.2017 г., стр. 1–24.

^[3] Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно образованието при извънредни ситуации и продължителни кризи. COM(2018) 304 final, 18.5.2018 г.

3. Наред с това Съветът приветства цялостния подход към образованието при извънредни ситуации и продължителни кризи, включващ подготвеност, намаляване на риска от бедствия, предотвратяване, смекчаване, бързо реагиране, както и ангажираност за изграждане на устойчиви образователни системи. В този контекст инициативите, които позволяват по-бързото предлагане на по-добри образователни възможности, с цел да се осигурят трайни решения, като например фонда „Образованието не може да чака“, насочен към задоволяване на образователните потребности на деца и младежи на възраст между 3 и 18 години, следва да бъдат разширени и да получат допълнителна подкрепа. Следва да бъдат допълнително насърчавани и инициативите, насочени към висшето образование при извънредни ситуации, като Механизмът за бързо реагиране за висшето образование при извънредни ситуации, обхващащ възрастовата група 18–24 години.
4. Когато кризите прекъсват образованието, ЕС е готов да подкрепи механизмите за бързо реагиране и да направи образованието неразделна част от действията си за бързо реагиране в партньорство със съответните заинтересовани страни и с цел да гарантира, когато е възможно, прехвърлянето на дейностите към участниците в областта на развитието. В съответствие с Декларацията от Ню Йорк за бежанците и мигрантите от 2016 г., ЕС се ангажира в рамките на няколко месеца да върне обратно непосещаващите училище деца и младежи, включително и принудително разселените, в качествена учебна среда.
5. Като отчита специфичните нужди на разселените лица и важността на трайните решения, Съветът призовава службите на Комисията, ЕСВД и държавите членки да работят с приемащите правителства и партньори за интегрирането на бежанците в националните образователни системи, като наред с това се удовлетворят и потребностите на приемащите общности и се развие и засили капацитетът и съществуващите образователни структури и услуги, включително схемите за сертифициране, акредитиране и признаване.
6. Съветът изтъква, че засилената координация, диалога и партньорствата между заинтересованите страни в областта на образованието са необходими на всички равнища, за да се гарантират реакции, които са ефективни и се допълват. Ефективността изисква също налично, предвидимо, прозрачно и устойчиво финансиране за образованието, както и по-надеждни доказателства и дезагрегирани данни. Съветът отчита, че засегнатото население трябва да бъде в центъра на хуманитарната реакция, и призовава службите на Комисията, ЕСВД и държавите членки да насърчават и улесняват приобщаването на общностите за участие в анализа, планирането, разработването, прилагането, мониторинга и оценката на ответните действия в сферата на образованието.
7. Съветът изтъква, че е важно да бъдат ангажирани гражданското общество, участниците в хуманитарната област и сферата на развитието, като се има предвид, че организациите на гражданското общество се характеризират с тесните си връзки с населението и с познаване на местните общности, което може да се изрази в ефективен достъп до уязвими групи.
8. Съветът подчертава, че всеобщият достъп до безплатно, приобщаващо, справедливо и качествено образование е от първостепенно значение за отстояването на правото на образование за всички. Във връзка с това трябва да се ускори предоставянето на достъп до модерни технологии и иновации, за да се намалят пречките и да се гарантират високи образователни постижения. Частният сектор може да бъде важен източник на финансиране и иновации. Участието на частния сектор трябва да бъде достатъчно добре регламентирано, особено при условия на нестабилност с отслабени държавни структури.

9. Съветът изтъква, че при извънредни ситуации е важно акцентът да бъде поставен върху групите, които са най-маргинализирани, уязвими и се намират в най-неравносното положение, като се прилага подход, основан на потребностите. Като се има предвид, че извънредните ситуации и продължителните кризи оказват непропорционално въздействие върху образованието на момичетата и жените, междусекторните аспекти, свързани с равенството на половете, трябва да бъдат интегрирани във всяка дейност в сферата на образованието и да бъдат съпроводени от целенасочени действия за преодоляване на специфичните за контекста недостатъци и пречки. Специфични решения следва да бъдат разработени и по отношение на положението на хората с увреждания и лицата без гражданство, за да им се гарантира равен достъп до образование.
10. Съветът отчита важната роля, която образованието играе за утвърждаването на мира и осигуряването на защита. ЕС играе водеща роля в насърчаването на адаптирани към конфликтите, несъпътствани с насилие училищни политики и практики, уважение към разнообразието, толерантност и активна и отговорна гражданска позиция. Интегрираните подходи в сферата на образованието и защитата могат да способстват за удовлетворяване на физическите, психосоциалните и емоционалните нужди на децата и младите хора и за предотвратяване и смекчаване на риска от насилие, включително сексуално и основано на пола насилие, от ранни и принудителни бракове, въвличане на деца във въоръжени конфликти, както и на риска от радикализация, водеща до насилнически екстремизъм. Съветът припомня, че прекъсването на достъпа на младите хора до образование и икономически възможности оказва сериозно въздействие върху трайния мир и помирението, както е отбелязано в Резолюция 2250 на Съвета за сигурност на ООН относно младежта, мира и сигурността.
11. Съветът остро осъжда всяка форма на посегателство срещу училищата и университетите; използването на училища за военни цели; отвличанията на ученици и свързан с образованието персонал; набирането и използването на деца във въоръжени конфликти; сексуалното насилие; както и наличието на противопехотни мини, невзривени артилерийски снаряди и взривни военни остатъци в рамките на училищата и около тях. Съветът настойчиво приканва службите на Комисията, ЕСВД и държавите членки да ангажират страните в конфликта в политически, стратегически и оперативен диалог в призив за съблюдаване на задълженията по международното право. Съветът призовава всички държави членки да подкрепят инициативи, насочени към защита на образованието в ситуации на конфликт, включително Декларацията за безопасност на училищата, както и да насърчат нейното прилагане в рамките на Третата международна конференция във връзка с Декларацията за безопасност на училищата, която ще се проведе в Испания през 2019 г.
12. Съветът изтъква, че качественото образование трябва да бъде гарантирано на всички равнища: от най-ранна детска възраст до основното, средното, висшето образование, техническото и професионалното обучение. Квалифицираните преподаватели, адекватните учебни помагала и помощни материали, както и подходящата инфраструктура са в основата на качественото образование. Ангажираността на общностите и полагащите грижи лица също е от съществено значение. Базовото образование е предпоставка за напредъка на децата в образователния цикъл. Висшето образование е мощен двигател за промяна, даващ възможност на младите хора да се превърнат в катализатор на възстановяването, реконструкцията и повишаването на устойчивостта на своите държави. Образованието и техническото и професионалното обучение трябва да бъдат обвързани с потребностите на пазара на труд. Дейностите, които интегрират образованието в защитата, поминъка, водоснабдяването, канализацията и хигиената, здравеопазването и прехраната, следва да бъдат насърчавани, за да се подобрят образователните достижения и да се гарантира, че образованието може да играе ролята на входна точка за предоставянето на услуги в други сектори.
13. Ежедневното хранене в училище може да допринесе за по-здравословно хранене и по-добро здраве, а също и да увеличи достъпа до образование, като осигури допълнителни стимули за изпращането на децата в училище. То може да бъде от полза и за местната икономика чрез стимулиране на капацитета на местните селскостопански производители да осигуряват продукти за храненето в училище. Осигуряването на питателна храна в училище, която да подпомогне здравословния растеж и развитие на децата и способността им да учат, изисква тясно сътрудничество с приемащите правителства и партньорите в сферата на развитието и хуманитарната област.

14. Съветът призовава службите на Комисията, ЕСВД и държавите членки да прилагат тази рамка на политиката чрез непрекъснато укрепване на сътрудничеството, взаимното допълване и ангажираност на заинтересованите страни и инструментите в сферата на развитието и хуманитарната област, като се зачитат съответните им мандати, за да бъдат удовлетворени както краткосрочните, така и дългосрочните образователни потребности на всички равнища чрез най-подходящите средства. Нужни са по-големи дългосрочни инвестиции в образование, което да подпомага подготвеността и намаляването на риска и да бъде достатъчно гъвкаво, за да отговори на променящите се потребности и ако е нужно на нови вълни на разселване, като се има предвид, че краткосрочното хуманитарно финансиране и следкризисните реакции имат специфични мандати и не могат да заместят ефективните системни действия. И при извънредни ситуации, и при продължителни кризи образованието следва да бъде интегрирано в прилагането на подходите за връзка и устойчивост. В този контекст службите на Комисията и държавите членки следва да се координират по отношение на намаляване на риска при бедствия, подготвеност, оценки, анализи, програмиране и планиране на мерките в сферата на образованието. Това следва да включва обмен на данни и добри практики, подобряване на събирането, наличието и прозрачността на данните.
-